

دانشگاه پیام نور
مرکز قم

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته الهیات
گرایش علوم قرآن و حدیث

عنوان

شیوهای تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن

استاد راهنما:

دکتر رفعت نژاد

استاد مشاور:

دکتر اکبرزاده

نگارنده:

سیدتقی هادوی

شهریور ۱۳۹۹

تاریخ: ۹۹۷/۷
شماره: ۲۰۱۱/۲۰۵
پیوست:

صورتحجلسه دفاع از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد

آقای / خانم: سید تقی هادوی

دانشجوی رشته: الهیات / علوم قرآن و حدیث

به شماره دانشجویی ۹۲۳۸۴۱۶۳۰

شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن

جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد نامبرده با حضور هیأت داوران در مورخ ۱۳۹۹/۰۶/۱۵ ساعت ۱۳ در محل مرکز قم برگزار و پس از ارزیابی پایان نامه مذکور به شرح زیر ارزیابی گردید.

نمره دفاع بر مبنای ۱۸	نمره دستاورد پژوهشی*	نمره نهایی
۱۷/۵	—	۱۷/۵
به عدد	—	به حروف
هفده و نیم	—	هفده و نیم
	درجه ارزیابی	

امضا	کد استادی	محل خدمت	مرتبۀ دانشگاهی	نام و نام خانوادگی	هیأت داوران
	۷۷۴-۴۴	پیام نور قم	استادیار	دکتر محمد تقی رفعت نژاد	استاد راهنما
	۴۰۴-۸۸	قم	استاد	دکتر رجب اکبرزاده	استاد مشاور
	۲۸۹۳۵	پیام نور قم	دانشیار	دکتر محمد رضا ضمیری	استاد داور
		قم	استاد	علی عروجی	نماینده تحصیلات تکمیلی

نمره نامبرده بر اساس بخشنامه ها و دستورالعمل های مربوط به دستاوردهای پژوهشی مستخرج محاسبه و در تاریخ نهایی شده است.

نام و امضای کارشناس پژوهشی مرکز

* نمره دستاورد پژوهشی برابر دستورالعمل مربوط در مهلت مقرر پس از دفاع تعیین شده و توسط کارشناس پژوهشی مرکز با شماره نهایی اعلام می گردد.

از طرف
هادی

قم، میدان جهاد،
میدان امامزاده سید علی،
خیابان ۶۰ متری
شهادی پست.

صندوق پستی: ۳۱۱-۳۷۱۸۵

تلفن: ۷۷۸۸۲۴۵-۹

دورنگار: ۷۷۸۰۱۳۸

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن است. روش تحقیق از نظر هدف، بنیادی- کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده ها کتابخانه ای می باشد. پژوهش حاضر از نظر نوع داده ها کیفی می باشد. ابزار گردآوری پژوهش حاضر که در مجموع حدود ۲۰۰ سند (مقاله، کتاب، پایان نامه، گزارش های تحقیقی، سی دی و سایت) در موضوعات بیان شده مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت. از بُعد زمانی پژوهش حاضر به دوران رسالت حضرت موسی (ع) مربوط می باشد. به لحاظ مکانی مربوط به سرزمین مصر، و همچنین موضوع پژوهش حاضر دینی (تربیتی- اخلاقی) می باشد. محقق با کمک خبرگان و استاد راهنما از طریق گردآوری اطلاعات به تفسیر و تجزیه و تحلیل محتوا پرداخته است. همچنین به کمک محصولات تربیتی- اخلاقی بدست آمده از بعضی کتب تربیتی و اخلاقی به این هدف نائل شده است. در یافته های پژوهش حاضر، به مبانی تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن اشاره شده است که عبارتند از: توحید و معاد و اصول تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن نظیر اصل اتمام حجت، اخلاص، اطاعت، اطمینان، ایمان، توکل و ... و شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن مثل روش تادیبی، استعانت، استقامت، استماع، الگویی، انذار، اولویت و ... و شیوه های مشترک تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن و تورات نظیر گزینش، مراجعه به فرعون، دعا، گفتگو، بشارت، هجرت، تدریج و ... و مقایسه شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن و تورات مثل انتخاب فرعون، فصاحت موسی (ع)، عدم اطمینان و مقبولیت و ... و مقایسه شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) و انبیاء الهی در قرآن نظیر اتمام حجت، احسان (نیکوکاری)، استدلال، اعراض، تنبیه، خوف، شرح صدر، یادآوری، امر به معروف و نهی از منکر و ... و شیوه های اختصاصی حضرت موسی (ع) در قرآن مثل دریافت اعجاز، استمداد، سازماندهی ویژه بنی اسرائیل و ... و در نهایت مقایسه شیوه های تبلیغی حضرت موسی (ع) و پیامبر اسلام در قرآن کریم که سه مورد می باشد و عبارتند از: مباحله، جهاد و ساخت مسجد.

کلید واژه: شیوه- تبلیغ- شیوه تبلیغ - موسی (ع) - یهود- مخاطب - مخاطب حضرت موسی (ع)

فهرست مطالب

- ۱.....چکیده:
- ۲.....فصل اول:
- ۲..... کلیات و مفاهیم
- ۳..... ۱-۱: مقدمه:
- ۳..... ۲-۱: بیان مسئله:
- ۳..... ۳-۱: اهمیت و ضرورت تحقیق:
- ۴..... ۴-۱: اهداف تحقیق:
- ۴-۱-۱: هدف کلی:
- ۴-۱-۲: هدف جزئی:
- ۵-۱: ۵-۱: سؤالات تحقیق:
- ۵-۱-۱: سوال اصلی:
- ۵-۱-۲: سؤالات فرعی:
- ۵-۱-۶: فرضیه ها:
- ۵-۱-۷: تعاریف اصطلاحات:
- ۵-۱-۷-۱: تعاریف مفهومی:
- ۵-۱-۷-۲: تعاریف عملیاتی:
- ۶-۱: ۸-۱: روش و ابزار گردآوری اطلاعات:
- ۷-۱: ۹-۱: روش تجزیه و تحلیل داده ها:
- ۷-۱-۱۰: ۱۰-۱: قلمرو تحقیق (زمانی، مکانی، موضوعی):

- ۱۱-۱: جامعه آماری و روش نمونه گیری: ۷.....
- ۱۲-۱: نرم افزارها: ۷.....
- ۱۳-۱: نمونه سایتهای معتبر و رسمی علوم اسلامی: ۷.....
- ۱۴-۱: شیوه: ۸.....
- ۱-۱۴-۱: شیوه در لغت: ۸.....
- ۲-۱۴-۱: شیوه در اصطلاح: ۸.....
- ۳-۱۴-۱: معنای منتخب شیوه: ۸.....
- ۴-۱۴-۱: جایگاه شیوه: ۱۰.....
- ۱۵-۱: تبلیغ: ۱۱.....
- ۱-۱۵-۱: تبلیغ در لغت: ۱۱.....
- ۲-۱۵-۱: تبلیغ در اصطلاح: ۱۱.....
- ۱۶-۱: موسی «علیه السلام»: ۱۴.....
- ۱۷-۱: مخاطب: ۱۵.....
- ۱-۱۷-۱: مخاطب در لغت: ۱۵.....
- ۲-۱۷-۱: مخاطب در اصطلاح: ۱۵.....
- ۱۸-۱: پیشینه تحقیق: ۱۶.....
- ۱۹-۱: انواع مخاطبین حضرت موسی (ع): ۱۶.....
- ۱-۱۹-۱: همه انسانها (رسالت جهانی): ۱۶.....
- ۲-۱۹-۱: یهود: ۱۶.....
- ۳-۱۹-۱: بنی اسرائیل: ۱۷.....

- ۱۷-۱۹-۴: آل فرعون (قبطیان): ۱۷.....
- ۱۸-۱۹-۵: اشراف: ۱۸.....
- ۱۸-۱۹-۶: ساحران: ۱۸.....
- ۱۸-۱۹-۷: هارون (ع): ۱۸.....
- ۱۹-۱۹-۸: فرعون: ۱۹.....
- ۲۰-۱۹-۹: هامان: ۲۰.....
- ۲۱-۱۹-۱۰: قارون: ۲۱.....
- ۲۲-۱۹-۱۱: سامری: ۲۲.....
- ۲۳ فصل دوم:
- ۲۳ انواع شیوه های برخورد حضرت موسی (ع) با مخاطبان
- ۲۴ ۱-۲: مقدمه:
- ۲۴ ۲-۲: مبانی:
- ۲۴ ۱-۲-۲: معنای لغوی:
- ۲۴ ۲-۲-۲: معنای اصطلاحی:
- ۲۵ ۳-۲: تفاوت مبانی و اصول:
- ۲۵ ۴-۲: مبانی تبلیغ دینی:
- ۲۵ ۵-۲: اصول تبلیغ دینی:
- ۲۵ ۶-۲: رابطه بین مبانی و اصول و شیوه تبلیغ دینی:
- ۲۶ ۷-۲: مبانی تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن
- ۲۶ ۱-۷-۲: مبنا: خدا محوری (از اوایی):

- ۲-۷-۲: مبنا: معاد محوری (بسوی اویبی): ۲۹.....
- ۲-۸: اصول تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن ۳۱
- ۲-۸-۱: اصل اتمام حجت: ۳۱
- اتمام حجت در تبلیغ: ۳۳
- ۲-۸-۲: اصل اخلاص: ۳۳
- ۲-۸-۳: اصل اطاعت: ۳۴
- ۲-۸-۴: اصل اطمینان: ۳۶
- ۲-۸-۵: اصل ایمان: ۳۷
- ۲-۸-۶: اصل توکل: ۴۱
- ۲-۸-۷: اصل آبرومندی: ۴۳
- ۲-۸-۸: اصل خوف: ۴۳
- ۲-۸-۹: اصل زمان شناسی، مکان شناسی (موقعیت شناسی): ۴۶
- ۲-۸-۱۰: اصل شجاعت: ۴۷
- ۲-۸-۱۱: اصل شرح صدر: ۴۹
- ۲-۸-۱۲: اصل شناخت (علم، آگاهی): ۵۱
- ۲-۸-۱۳: اصل قاطعیت: ۵۲
- ۲-۸-۱۴: اصل گزینش: ۵۳
- ۲-۸-۱۵: اصل مسئولیت (تکلیف): ۵۵
- ۲-۹: شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن ۵۷
- ۲-۹-۱: روش تادیبی (ادب): ۵۷

- ۲-۹-۲: روش استعاده: ۵۹.....
- ۲-۹-۳: روش: استعانت (استمداد، امداد): ۶۱.....
- ۲-۹-۴: روش استقامت: ۶۵.....
- ۲-۹-۵: روش استماع: ۶۷.....
- ۲-۹-۶: روش اسوه (الگو): ۷۰.....
- ۲-۹-۷: روش امتحان (ابتلا یا آزمایش): ۷۱.....
- ۲-۹-۸: روش امیددهی: ۷۳.....
- ۲-۹-۹: روش انذار: ۷۵.....
- ۲-۹-۱۰: روش اولویت: ۸۱.....
- ۲-۹-۱۲: روش بشارت: ۸۵.....
- ۲-۹-۱۳: روش پرسشی: ۸۸.....
- ۲-۹-۱۴: روش پیشگیری: ۹۱.....
- ۲-۹-۱۵: روش تبلیغ (ابلاغ): ۹۲.....
- ۲-۹-۱۶: روش تحلی: ۹۵.....
- ۲-۹-۱۷: روش تحریک عواطف: ۹۷.....
- ۲-۹-۱۸: روش تدریج: ۹۸.....
- ۲-۹-۱۹: روش تشویق (تایید کردن): ۹۹.....
- ۲-۹-۲۰: روش تنبیه: ۱۰۲.....
- ۲-۹-۲۱: روش جنگ روانی: ۱۰۴.....
- ۲-۹-۲۲: روش خوشکلامی (نرمش در گفتار، سخن): ۱۰۶.....
- ۲-۹-۲۳: روش دعا: ۱۰۷.....

- ۲-۹-۲۴: روش گفتگو: ۱۰۹.....
- ۲-۹-۲۵: روش مشورت: ۱۱۳.....
- ۲-۹-۲۶: روش معجزه: ۱۱۵.....
- ۲-۹-۲۷: روش مقایسه: ۱۱۷.....
- ۲-۹-۲۸: روش نمایش: ۱۱۹.....
- ۲-۹-۲۹: روش هجرت: ۱۲۰.....
- ۲-۹-۳۰: روش یادآوری: ۱۲۱.....
- فصل سوم: ۱۲۵.....
- وجه اشتراک و افتراق شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن و تورات: ۱۲۵.....
- ۳-۱: مقدمه: ۱۲۶.....
- ۳-۱-۱: شناخت اجمالی کتاب تورات: ۱۲۶.....
- ۳-۱-۲: شناخت اجمالی از موضوعات و محتوای تورات و جایگاه تبلیغ در آن: ۱۲۷.....
- ۳-۱-۳: لزوم و ارزش پردازش مقایسه بین موضوعات قرآن و تورات با ملاک قرآنی: ۱۲۷.....
- ۳-۱-۴: مخاطبان در تورات: ۱۲۸.....
- ۳-۱-۵: تحریف تورات: ۱۲۸.....
- ۳-۲: شیوه های مشترک تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن و تورات: ۱۲۸.....
- ۳-۲-۱: گزینش: ۱۲۸.....
- ۳-۲-۲: مراجعه به فرعون: ۱۲۹.....
- ۳-۲-۴: دو معجزه (عصا و ید بیضاء): ۱۲۹.....
- ۳-۲-۵: انتخاب هارون (ع): ۱۳۰.....

- ۳-۲-۶: همراهی هارون (ع): ۱۳۰
- ۳-۲-۷: استفاده از معجزه عصا نزد فرعون: ۱۳۰
- ۳-۲-۸: نمایش و تحدی یا مقابله به مثل با ساحران: ۱۳۱
- ۳-۲-۹: امید دادن موسی (ع): ۱۳۱
- ۳-۲-۱۰: جانشینی هارون (ع): ۱۳۱
- ۳-۲-۱۱: استغفار: ۱۳۲
- ۳-۲-۱۲: دعا: ۱۳۲
- ۳-۲-۱۳: گفتگو: ۱۳۲
- ۳-۲-۱۴: امر و نهی: ۱۳۳
- ۳-۲-۱۵: امانت داری: ۱۳۳
- ۳-۲-۱۷: انذار: ۱۳۴
- ۳-۲-۱۸: بشارت: ۱۳۵
- ۳-۲-۱۹: توکل: ۱۳۵
- ۳-۲-۲۰: احسان: ۱۳۶
- ۳-۲-۲۱: امتحان: ۱۳۶
- ۳-۲-۲۲: یادآوری: ۱۳۶
- ۳-۲-۲۳: هجرت: ۱۳۷
- ۳-۲-۲۴: تدریج: ۱۳۷
- ۳-۲-۲۵: نفرین: ۱۳۸
- ۳-۲-۲۶: شجاعت: ۱۳۹
- ۳-۲-۲۷: کادر سازی نیروی ویژه: ۱۳۹

- ۲-۲-۲۸: مدیریت: ۱۴۰.....
- ۲-۲-۲۹: خیرخواهی: ۱۴۱.....
- ۲-۲-۳۰: مبارزه با انحرافات و خرافات: ۱۴۱.....
- ۳-۳: مقایسه شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن و تورات ۱۴۳
- ۱-۳-۳: انتخاب هارون (ع):..... ۱۴۳
- ۲-۳-۳: اولین مخاطب موسی (ع):..... ۱۴۳
- ۳-۳-۳: پذیرش رسالت موسی (ع):..... ۱۴۴
- ۴-۳-۳: فصاحت موسی (ع):..... ۱۴۵
- ۵-۳-۳: فرعون:..... ۱۴۶
- ۶-۳-۳: عدم اطمینان و مقبولیت:..... ۱۴۷
- ۴-۳: مقایسه شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) و انبیاء الهی در قرآن ۱۴۸
- ۵-۳: شیوه های اختصاصی حضرت موسی (ع) در قرآن:..... ۱۵۰
- ۱-۵-۳: دریافت اعجاز:..... ۱۵۱
- ۲-۵-۳: استمداد و درخواست موسی (ع) از خداوند:..... ۱۵۱
- ۳-۵-۳: انتخاب وزیر و همراه یا جلب همکاری هارون (ع):..... ۱۵۱
- ۴-۵-۳: مراجعه به طاغوت زمان بجای مراجعه به عموم:..... ۱۵۲
- ۵-۵-۳: سازماندهی ویژه بنی اسرائیل با ساختن خانه های روبروی هم و جداسازی از مسکن قبطیان (قوم فرعون):..... ۱۵۳
- ۶-۵-۳: کادر سازی نقیبان یا افراد ویژه یا تعیین نقیبان و کادر اصلی دعوت :..... ۱۵۴
- ۷-۵-۳: آزمایش و تصفیه پیروان:..... ۱۵۴
- ۶-۳: مقایسه شیوه های تبلیغی حضرت موسی (ع) و پیامبر اسلام (ص) در قرآن:..... ۱۵۵

۱۵۵: ۱-۶-۳: مباحثه:
۱۵۵: ۲-۶-۳: جهاد:
۱۵۶: ۳-۶-۳: ساخت مسجد:
۱۵۶: ۷-۳: نتیجه:
۱۶۰: ۸-۳: پیشنهادات:
۱۶۱: فهرست منابع:

فصل اول:

کلیات و مفاهیم

۱-۱: مقدمه:

شکی نیست که بر اساس تعالیم قرآن کریم، انسان اشرف و افضل موجودات است تا جایکه خداوند او را خلیفه خود (بقره، ۳۰)، عالم به اسماء الهی (بقره، ۳۱)، معلم ملائکه (بقره، ۳۱)، مسجود ملائکه (بقره، ۷۳)، تسخیر کننده هستی (جاثیه، ۱۳)، مجهز به قدرت نطق و بیان (رحمن، ۴)، لایق دریافت وحی (رحمن، ۲) و در یک کلام، خلقت او را بر خود مبارک دانسته (مومنون، ۱۴) است.

اما همه این افضیلت و اشرفیت در صورتی تحقق عینی پیدا می کند که در مسیر بندگی خدا قرار بگیرد. چرا که خداوند می فرماید: «وَلَمَّا خَلَّطُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ؛ وَجَنَّوْا وَّانْسَ رَا نِيَا فَرِيْدِمْ جَزْ بَرَايَ اَيْنَ كَهْ مَرَا پَرَسْتَشْ كَنْدند.» (ذاریات، ۵۶). اولین گام رسیدن به پرستش (بندگی)، برخورداري انسان از برنامه ها و تعالیم دین مبین اسلام است. به همین دلیل خدای متعال انبیاء الهی را با برنامه ها و دستورات حیات بخش به سوی انسان فرستاده است. لازمه رساندن و رسیدن آن تعالیم به انسان، ابلاغ و تبلیغ می باشد. شرط اساسی، محوری و ذاتی ابلاغ و تبلیغ، استفاده از روشهای آن است. به همین دلیل انبیاء الهی در راستای تبلیغ خود و اهداف آن و با در نظر گرفتن فرهنگ حاکم بر مخاطبین هدف و تنوع شخصیتی آنان، از روشهای مشترک و مختص خود استفاده نموده؛ که یکی از این انبیاء عظام، حضرت موسی (ع) می باشد که در این پایان نامه به شیوه های تبلیغ آن حضرت پرداخته شده است.

۱-۲: بیان مسئله:

در قرآن، اسوه های مشخص و بارزی از جمله انبیاء الهی جهت تأسی و پیروی از سلوک و رفتار آنان در قالب شیوه های برخورد با مخاطبان عام و خاص بویژه مخالفان در جنبه های تبلیغی و هدایتی مطرح شده است و یکی از این انبیای بسیار محبوب و عزیز خداوند «واصطنتک لِنَفْسِی» حضرت موسی (ع) است که در این پایان نامه، شیوه های تبلیغ آنحضرت مورد بررسی قرار خواهد گرفت بنابر این سوال اصلی پژوهش حاضر عبارت است از: شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن کدام است؟

۱-۳: اهمیت و ضرورت تحقیق:

شکی نیست که اولین منبع و مرجع قانون زندگی سعادت بخش انسان، کتاب شریف و آسمانی قرآن کریم است که آیات مبارکه آن در بعضی موارد بطور کلی و مفهومی بیان شده و در بیشتر موارد نیز بصورت جزئی و مصداقی مطرح گردیده است.

از جمله آیات برخوردار از دو ویژگی فوق، آیات مربوط و مرتبط با داستانهای انبیاء الهی (ع) عموماً و داستان زندگی جناب حضرت موسی (ع) و شیوه های تبلیغی آن حضرت خصوصاً است که بخش عمده ای از قرآن کریم را بخود اختصاص داده است. با عنایت به حقیقت فوق، از آنجاییکه اولاً؛ با وجود منابع موجود در زمینه شیوه های تبلیغ حضرات انبیای الهی (ع)، تاکنون منبع مستقلی در خصوص چرایی رفتار رسالی - تبلیغی مختص و مشترک جناب حضرت موسی (ع) با سایر انبیاء (ع) بویژه پیامبر اسلام (ص) در برخورد با مخاطبان عام و خاص ارائه نشده است و ثانیاً؛ لازمه هدایتگری قرآن بخاطر وجود دو ویژگی فوق، نیاز به استنباط و استخراج قواعد و گزاره های اصولی و قانونمند از آیات مورد نظر است، به همین دلیل، دریافت قواعد و گزاره های مندرج در آن بعنوان شیوه های نظری و کاربردی تبلیغ در ابعاد مختلف دینی بویژه در حیطه و عرصه اخلاقی - تربیتی در قالب تحقیق، امری است ضروری و اجتناب ناپذیر؛ که این پایان نامه متکفل استخراج و ارائه قواعد و گزاره های مندرج و مورد نظر در آیات مربوطه می باشد. «ان شاء الله».

۱-۴: اهداف تحقیق:

۱-۴-۱: هدف کلی:

هدف کلی این پژوهش ارائه شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن است.

۱-۴-۲: هدف جزئی:

۱- حضرت موسی (ع) در ابلاغ پیام الهی در مواجهه با مخاطبان، همیشه از یک شیوه کلی و ثابت تبلیغی استفاده نمی کردند، لذا در مواردی، شیوه های تبلیغی آنحضرت متفاوت باشیوه های سایر انبیاء الهی در قرآن بوده است. ۲- حضرت موسی (ع) در بیشتر موارد در القای پیام الهی، خصوصیات و وضعیت فردی و نیز مقتضیات اجتماعی مخاطب را در نظر می گرفتند. ۳- حضرت موسی (ع) در بعضی موارد فقط موظف به ابلاغ پیام الهی بود (موقعیت فردی و اجتماعی مخاطب، ملاک و معیار تبلیغ نبود). ۴- شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن در موارد متعدد، متفاوت از شیوه های تبلیغی آنحضرت در تورات می باشد. ۵- بدلیل وجود قواعد و قوانین و یا ملاک و معیارهای ثابت و لایتغیر الهی در بعد هدایت و تربیت در قرآن کریم، شیوه های تبلیغی حضرت موسی (ع) در بعضی موارد، شبیه و همسان با شیوه های سایر انبیاء الهی در قرآن می باشد.

۱-۵: سوالات تحقیق:

۱-۵-۱: سوال اصلی:

سوال اصلی این پژوهش عبارت است از: شیوه های تبلیغ حضرت موسی (ع) در قرآن کدامند؟

۱-۵-۲: سوالات فرعی:

انواع شیوه های برخورد حضرت موسی با مخاطبانش (خاص و عام) در قرآن چگونه بیان شده است؟

شیوه های برخورد حضرت موسی در قرآن با شیوه های برخوردشان با مخاطبان در تورات چه فرقی دارد؟

سبک شیوه های تبلیغی حضرت موسی در قرآن چگونه بیان شده و چه فرقی میان شیوه های ایشان با شیوه های

تبلیغی سایر انبیاء مخصوصاً پیامبر اسلام (ص) وجود دارد؟

۱-۶: فرضیه ها:

۱- شیوه های برخورد حضرت موسی (ع) با مخاطبان یکسان نبوده و به حسب اقتضاء و شرایط زمانی و مکانی و

نوع مخاطبانش مختلف بوده است. ۲- بین شیوه های برخورد حضرت موسی (ع) با مخاطبانش در قرآن و

تورات بعضاً تفاوتی وجود دارد. ۳- سبکها و شیوه های تبلیغی حضرت موسی (ع) در قرآن مختلف بوده و

شیوه های تبلیغی ایشان با سایر انبیاء مخصوصاً پیامبر اسلام (ع) گاهی مشترک و در برخی موارد متفاوت بوده

است.

۱-۷: تعاریف اصطلاحات:

در ذیل، اصطلاحات اساسی و کلید واژه های اصلی پژوهش حاضر، یعنی: (شیوه، تبلیغ، شیوه تبلیغ، یهود،

مخاطب)، از طرف صاحب نظران و نگارنده این پایان نامه تعریف شده است که عبارتند از:

۱-۷-۱: تعاریف مفهومی:

شیوه: انتخاب قاعده و انتخاب راه، مجموعه وسایل، اسلوب و طریقی که وصول به هدف و یا حقیقت را ممکن و

آسان می سازد!